

השיפור בשיעור הנשים המשכילות אינו מסייע מספיק לשוויון בשוק העבודה

מחקר של עשור מצא כי על אף שצומצמו הפערים בהשכלה, נשים נותרות מאחור: הן רק 15% מהמנכ"לים, ושכרן הממוצע נמוך ביותר מ-3,000 שקלים. בקצב הנוכחי, שוויון יושג רק ב-2097

ירדן סקופ

08:38 21.07.2015 02:44 עודכן ב:

בשנים האחרונות הצליחו הנשים בישראל להגיע להישג משמעותי — הן הפכו למשכילות כמו הגברים או יותר מהם: בעוד ב-1995 15.5% מהגברים היו בעלי 16 שנות לימוד ויותר לעומת 12% מהנשים, ב-2013 25% משני המינים היו בעלי השכלה של 16 שנים ויותר.

אך המסקנה שאליה הגיעו עורכות מדד המגדר, המדד המקיף והרחב ביותר בישראל לבחינת אי השוויון בין גברים לנשים, מצביעה, בתום עשור של מדידה, כי סגירת הפער בתחום ההשכלה לא הביאה לסגירת הפער בשוק העבודה; **פערי השכר**, ההשתתפות בשוק העבודה, מקצועות גבריים מול נשיים **ורכישת עמדות כוח בחברות גדולות**, כמו מנכ"ליות או מנהלות בכירות — בכל המדדים האלה הנשים נותרות מאחור.

לפי נתוני המדד, כיום מכהנים 37,940 גברים כמנכ"לים במשק לעומת 6,631 נשים. גם בכנסת חשים בפער: שלוש נשים מכהנות כשרות לעומת 19 שרים. עוד עולה מהמדד כי 70% מהגברים לוקחים חלק בשוק העבודה לעומת 58% מהנשים, וכי מספר הנשים שעובדות במשרה חלקית כפול ממספר הגברים. בעוד גבר משתכר בממוצע 10,683 שקלים בחודש, אשה מרוויחה בממוצע 7,280 שקלים.

המדד מצביע על פערים נוספים בחלוקה מגדרית של מקצועות: 82 אלף גברים עוסקים בהנדסה ואדריכלות לעומת 24.5 אלף נשים. ואילו פער בכיוון ההפוך קיים במקצועות הנחשבים נשיים: 220 אלף עוסקות בהוראה לעומת 65 אלף גברים, ו-170 אלף נשים עוסקות בטיפול לעומת 12 אלף גברים.

לפי עורכות המדד, המשמעות היא שנשים אמנם צוברות הון אנושי כדי להשתלב בזירה הציבורית, אך "אין מצליחות לתרגמו להישגים בשוק העבודה ולצמצום הפערים בעוצמה הפוליטית והכלכלית. הן נתקלות בחסמים מבניים ותרבותיים המקשים עליהן לעשות זאת."

לדבריה של מפתחת מדד המגדר, ד"ר הגר צמרת-קרצ'ר, "האמונה שאם נלמד ונעבוד קשה נצליח נשברה. השכלה הפכה לפחות בעלת משמעות בהתקדמות ובקבלת תפקידים בכירים. יש מעין ברית בינינו לבין המדינה שאומרת שאנחנו יכולות להשיג הכל ולקבל אותם תנאים בשוק העבודה אם רק נעבור איזשהו מסלול, אבל אנחנו רואות שההזדמנות לנשים אינה שווה."

מדד המגדר הוא מחקר ארוך שנים ומקיף המתבצע על ידי "שוות" — המרכז לקידום נשים בזירה הציבורית" במכון ואן ליר. בוועדת ההיגוי של המדד חברות פרופ' חנה הרצוג, פרופ' נעמי חזן, הדס בן אליהו ורונה ברייר גארב. הוא מודד את אי השוויון החל משנת 2004, וכרגע הנתונים העדכניים ביותר בו הם עד סוף שנת 2013. המדדים שלפיהם

בודקים את אי השוויון הם השכלה, שוק העבודה, מגדור מקצועי, עוני, עוצמה, מצב משפחתי, אלימות כלפי נשים ובריאות. בכל תחום נבדקים פרמטרים שונים ולאורך השנים נוספים עוד פרמטרים, כך שהמדד גדל ומתעדכן.

מהמדד עולה כי בין 2004 ל-2007 התגבר הגידול באי השוויון המגדרי, ואילו בין 2010 ל-2013 הסתמנה מגמה של ירידה באי השוויון המגדרי הכללי. מלבד תחומי ההשכלה והמגדור המקצועי שבהם חלה עלייה באי השוויון, בכל שאר המדדים ניכרו בשנים אלו יציבות או שיפור. המדד מאפשר גם לנסות ולנבא מתי יתאפס אי השוויון, בישראל, בהינתן שהמגמות הקיימות יימשכו בצורה דומה. לפי המדד הנוכחי מדובר על שנת 2097.

צמצום אי השוויון בשנים האחרונות בלט בשלושה ממדים: החברה הערבית, העוני והעוצמה. עורכות המדד מבהירות כי הצמצום נבע בחלקו מהרעה כללית בהיבטים תעסוקתיים ולא **משיפור במצב הנשים**, ו"על אף השיפור, עומק אי השוויון בכל הממדים נותר גבוה (59%), במיוחד בממדי העוצמה, שוק העבודה והמגדור מקצועי. ממצאים אלה מעידים על האתגר העצום והמתמשך שעדיין ניצב לפנינו בכל הנוגע לקידום השוויון בין נשים לגברים בישראל."

פרמטר חדש שנבדק הוא ביטחון בהליכה ברחוב — בעוד 85% מהגברים חשים בטוחים, רק 60% מהנשים חשות כך. "מדידה מספרית מאפשרת להכניס חוויה אישית כביכול שלא ניתן לכמת מדעית לתוך השיח של המומחים", אומרת צמרת-קרצ'ר.